

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 15CoP/50/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6214202954
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 09. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jaroslav Mikulaj
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2014:6214202954.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jaroslava Mikulaja a sudcov JUDr. Jaroslava Galla a JUDr. Klaudie Koskovej vo veci starostlivosti o maloletého X. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom ako matka, zast. kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny vo Veľkom Krtíši, dieťa rodičov S. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom u S. S., L. XX, XXX XX I. H. a Z. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. J. XX, XXX XX I. H., zast. JUDr. Jozefom Veselým, advokátom so sídlom Mierová 1, 990 01 Veľký Krtíš, v konaní o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností, na odvolanie otca proti rozsudku Okresného súdu vo Veľkom Krtíši č. k. 7P/61/2014 - 34, zo dňa 25. júna 2014, taktó

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu vo výroku o vyživovacej povinnosti otca a vo výroku o spôsobe platenia výživného m e n í tak, že otec Z. N., nar. XX. XX. XXXX, je p o v i n n ý prispievať na výživu maloletého X. N., nar. XX.XX.XXXX, počnúc od 01. 07. 2014 výživným vo výške 150,00 eur mesačne, vždy do 15-teho dňa príslušného kalendárneho mesiaca vopred k rukám matky dieťaťa.

Zročné výživné za obdobie od 01. 07. 2014 do 30. 09. 2014 spolu vo výške 450,00 eur je otec p o v i n n ý splatiť v splátkach po 90,00 eur mesačne, splatných spolu s bežným výživným k rukám matky dieťaťa, počnúc dňom právoplatnosti tohto rozhodnutia až do úplného zaplatenia, pod následkom straty výhody splátok.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom okresný súd na návrh matky zveril maloletého X. N., nar. XX.XX.XXXX, do osobnej starostlivosti matke, ktorá bude maloletého zastupovať a spravovať jeho majetok. Otcovi maloletého súd uložil povinnosť prispievať na výživu maloletého počnúc od 01.07.2014 výživným vo výške 200,00 eur mesačne, z ktorého je suma 50,00 eur určená na tvorbu úspor. Spôsob a splatnosť platenia výživného súd určil tak, že výživné vo výške 150,00 eur je otec povinný platiť k rukám matky vždy do 15- teho dňa v mesiaci vopred a vo výške 50,00 eur určených na tvorbu úspor je povinný poukazovať na osobitný účet zriadený v banke vždy do 15-teho dňa v mesiaci vopred. Účet je povinná zriadiť matka maloletého a číslo účtu oznámiť otcovi do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

V odôvodnení rozhodnutia súd uviedol, že z vykonaného dokazovania mal preukázané, že rodičia maloletého sú manželia, avšak od marca 2014 nežijú v spoločnej domácnosti. V súčasnosti matka s maloletým býva v 2-izbovom byte u svojej matky, kde býva aj jej sestra. Na bývanie prispieva sumou 50,00 eur. Matka maloletého je na materskej dovolenke, poberá rodičovský príspevok a prídavok na dieťa. Iný príjem, úspory, ani majetok nemá. Maloletý je vo veku 2 rokov, jeho zdravotný stav je dobrý. Celodenne sa o neho stará matka. Otec maloletého býva sám v byte, ktorého vlastníčkami sú jeho rodičia, pričom spláca úver na tento byt a inkaso, spolu 300,00 eur mesačne. Pracuje ako vodič medzinárodnej

kamiónovej dopravy a na pracovné turnusy, kedy je v práci cca 6 až 7 týždňov a potom 14 dní doma. Príjem otca od apríla 2013 do decembra 2013 bol 3.398,52 eur a ostatné jeho príjmy za uvedené obdobie vo výške 5.990,53 eur predstavujú vyplatené diéty. Od januára 2014 do marca 2014 bol čistý mesačný príjem otca 1.657,44 eur + diéty vo výške 3.193,80 eur. Mesačné výdavky otca na stravu sú 250,00 eur, mesačné splátky ním splácaných úverov spolu 213,00 eur (celková suma úverov 26.000,00 eur). Z výkonom práce otca sú spojené výdavky na cestovné, nakoľko do práce nastupuje z XX,XX (50,00 eur), alebo zo L. (20,00 eur). Ani jeden z rodičov okrem maloletého nemá inú vyživovaciu povinnosť. V konaní bolo preukázané, že otec si vyživovaciu povinnosť plní riadne a na maloletého prispieva okrem finančných prostriedkov aj v naturálnej forme, kúpou ošatenia, obuvi, hračiek a pod.

Maloletého súd zveril do osobnej starostlivosti matke, prihliadol na vek, citové väzby, vývinové potreby a stabilitu budúceho výchovného prostredia.

Pri určení výšky výživného prihliadol najmä na príjem otca, ktorý za rok 2014 od januára do marca predstavuje cca 1.600,00 eur mesačne a podľa názoru súdu z takéhoto príjmu je výživné vo výške 200,00 eur mesačne schopný platiť hoci časť finančných prostriedkov musí použiť na úhrady svojich potrieb spojených s pracovnými aktivitami. Za odôvodnené potreby súd považoval v tomto prípade aj tvorbu úspor, mal zato, že príjmové a majetkové pomery otca to umožňujú a zodpovedá to aj právu maloletého dieťaťa podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov.

Počiatok platenia výživného súd určil od 01.07.2014, pretože mal preukázané, že otec vyživovaciu povinnosť riadne plnil a výživné má zaplatené aj za mesiac jún 2014.

Proti tomuto rozsudku podal otec v zákonnej lehote odvolanie. Rozsudok okresného súdu vo výroku o určení výšky vyživovacej povinnosti na maloletého navrhol zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. Tým je dotknutý aj závislý výrok o spôsobe a splatnosti platenia výživného.

Podľa názoru otca rozsudok je nejasný a nepreskúmateľný. Okresný súd rozhodol výlučne v prospech matky z hľadiska výšky výživného na dieťa, zohľadnil všetky argumenty a fakty svedčiacie v jej v prospech bez toho, aby vzal do úvahy obranu otca, že sa predovšetkým snaží dobrovoľne platiť výživné na dieťa a všemožne zabezpečovať jeho osobné potreby, a z tohto hľadiska vyživovacia povinnosť, ktorá bola určená súdom je v zrejmom nepomere k možnostiam a schopnostiam otca výživné platiť. Súd nezohľadnil, že keďže matka je na rodičovskej dovolenke a v podstate jej vyplýva povinnosť celodenne sa starať o maloleté dieťa, že dieťa nie je závislé na akýchkoľvek zvýšených nákladoch v tomto období. Zvýšené náklady matke vzniknú až keď dieťa začne navštevovať predškolské zariadenie. Matka sa tiež vzdala bývania v byte, kde všetky náklady platil otec dieťaťa, z tohto bytu sa odsťahovala a v súčasnej dobe býva v neštandardných podmienkach u svojich príbuzných. Súd pri rozhodovaní o výške výživného nesprávne vyhodnotil príjem otca, keď neodôvodnene prezentoval len situáciu, že raz mu zamestnávateľ vyplatil odmenu, čo skreslilo jeho príjem, ktorý bol za obdobie od marca 2013 do decembra 2013 vo výške 959,18 eur s tým, že súd bral do úvahy len najpriaznivejšie obdobie v roku 2014 z hľadiska príjmu otca, ktoré však v budúcich mesiacoch môže byť na úrovni predchádzajúceho roka 2013. Zanedbateľné nie je, že otec spláca všetky pôžičky a záväzky, ktoré vznikli počas trvania manželstva s matkou dieťaťa. Okrem toho sa dozvedel, že matka uzavrela viaceré pôžičky s nebankovými subjektmi, že je voči nej vedená exekúcia, ktorá v konečnom dôsledku môže postihnúť aj príjem otca, resp. spoločný majetok manželov, čím matka ohrozila v podstate aj ekonomickú stabilitu príjmov otca. Je presvedčený, že pokiaľ by platil výživné v sume 150,00 a 50,00 eur na tvorbu úspor, že tieto finančné prostriedky by neboli použité v prospech maloletého, ale na krytie dlžôb matky. Za neštandardný postup považuje, keď otca súd zaviazal na tvorbu úspor pre dieťa, hoci má uzavretý pracovný pomer na dobu neurčitú a nejedná sa o akýkoľvek podnikateľský zámer, ktorý by v budúcnosti mohol priniesť nejaké negatíva, ale sa jedná o stabilný príjem so stabilnou mzdou. Otec vykonáva náročnú, turnusovú prácu v zahraničí a napriek tomu sa snaží, aby dieťa netrpelo núdzou. S výchovou maloletého pomáhajú aj rodičia otca dieťaťa. Výživné platí dobrovoľne a okrem toho kupuje maloletému veci, ktoré potrebuje aj z dôvodu, že nevidí záruku, že by tieto veci kupovala dieťaťu matka, keďže je zadlžená. Dokladá potvrdenie zamestnávateľa o jeho aktuálnom príjme.

Matka maloletého ani kolízny opatrovník sa k odvolaniu nevyjadrili.

Krajský súd, ako súd odvolací, preskúmal vec v rozsahu ust. § 212 ods. 1, 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov (O. s. p.), bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p. a rozsudok okresného súdu v napadnutej časti podľa § 220 O. s. p. zmenil tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia. V ostatnej časti rozsudok nie je dotknutý.

Podľa § 220 O.s.p. odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie (§ 219), ani na jeho zrušenie (§ 221 ods. 1).

Platná právna úprava výživného zakotvená v zákone č. 36/2005 Z. z. o rodine, na ktorú odkázal v odôvodnení rozhodnutia aj okresný súd, predpokladá úpravu výživného pre deti vo výške primeranej pomerom účastníkov. Rozsah vyživovacej povinnosti rodičov k deťom sa určuje tak, aby to zodpovedalo odôvodneným potrebám detí a príjmom a majetkovým pomerom rodičov. U povinnej osoby sú rozhodujúce jej reálne schopnosti a možnosti poskytovať výživné.

Úprava výživného sa vykoná vždy podľa stavu, ktorý existuje v čase, keď je rozhodnutie vydané (§ 154 O. s. p.)

Faktom je, že súd pri určení výživného je povinný dôsledne dbať na náležité zistenie pomerov všetkých účastníkov, t.j. každého rodiča (otca i matky) i maloletého dieťaťa a tieto pomery vyhodnotiť komplexne, čiže zohľadniť všetky zistené okolnosti, ktoré by mohli byť významné pre správne rozhodnutie vo veci. To nebráni tomu, aby súd v rozhodnutí osobitne poukázal na také skutočnosti, ktoré okrem ostatných, najvýraznejšie prispeli k určitému konečnému verdiktu súdu.

Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že za dôležité pre stanovenie výšky výživného okresný súd považoval predovšetkým to, aké má otec v súčasnosti zárobkové pomery - osobitne prihliadal na čistý príjem otca v roku 2014, ktorý za obdobie od januára do marca 2014 vypočítal z predložených podkladov priemerne mesačne v sume 1600,00 eur. Potom aj keď otec musí časť finančných prostriedkov použiť na úhradu svojich potrieb spojených s pracovnými aktivitami, stále je schopný platiť určené výživné 200,00 eur mesačne.

Pokiaľ ide o zisťovanie odôvodnených potrieb maloletého dieťaťa - tieto možno mať okresným súdom za náležité zistené, nakoľko ide o dieťa útleho veku a keďže dieťa je zdravé, jeho výdavky predstavujú viacmenej náklady na stravovanie, oblečenie, obutie, hračky a bývanie (bežné potreby), ako záveroval v rozhodnutí okresný súd.

Okresný súd dostatočne zistil aj osobné a majetkové pomery rodičov dieťaťa.

Pokiaľ ide o príjmy rodičov, u matky súd konštatoval, že je nezamestnaná, t. č. je na rodičovskej dovolenke, poberá rodičovský príspevok a rodinný prídavok na dieťa. V spise je doložené oznámenie Sociálnej poisťovne, pobočka Veľký Krtíš zo dňa 12.05.2014, adresované okresnému súdu, že S. N. nepoberá dávky v nezamestnanosti a taktiež potvrdenie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Veľký Krtíš zo dňa 14.05.2014, že nie je príjemcom pomoci v hmotnej núdzi, a nie je evidovaná ani takáto žiadosť menovanej. Okresnému súdu možno vytknúť, že odkedy a v akej výške by mala matka poberať resp. poberá rodičovský príspevok a tiež rodinné prídavky na dieťa, z rozhodnutia nie je zrejmé a ani v spise o tom nie je doložený žiadny doklad.

Príjem otca je dokladovaný mzdovými listami jeho zamestnávateľa N. O., a.s. so sídlom vo Vranove nad Topľou, doručenými súdu dňa 20.05.2014, o príjmoch za obdobie od 1. apríla 2013 do 31. decembra 2013 a od 1. januára 2014 do 31. marca 2014. Z predložených mzdových

listov vyplýva, že „čistý príjem“ (označenie položky mzdového listu) otca v roku 2013 bol v mesiacoch: apríl 364,49 eur, máj 364,49 eur, jún 364,49 eur, júl 364,49 eur, august 365,12 eur, september 349,93 eur, október 0,00, november 748,79 eur, december 476,72 eur. T. j. priemerná čistá mzda otca v roku 2013 je 377,61 eur (3.398,52 eur : 9 mesiacov). Otcovi ale okrem toho boli v roku 2013 vyplatené aj „oslobodené náhrady“ (označenie položky mzdového listu - tzv. diéty) celkom vo výške 5.990,53 eur, a to v mesiacoch: apríl 757,93 eur, máj 323,42 eur, jún 828,54 eur, júl 847,80 eur, august 350,18 eur, september 901,51 eur, október 61,42 eur, november 1225,76, december 693,87 eur. T. j. v prepočte 665,61 eur mesačne. „Čistý príjem“ otca v roku 2014 bol v mesiacoch január 410,71 eur, február 619,57, marec 627,16 eur, t.j. priemerne mesačne 552,48 eur, a okrem toho mu boli vyplatené „oslobodené náhrady“ spolu vo výške 3.193,30 eur, v mesiacoch január 774,95 eur, február 1190,63 eur, marec 1227,72 eur, t.j. v prepočte 1.064, 43 eur mesačne.

Odvolací súd preskúmaním veci dospel k záveru, že okresným súdom zistený skutkový stav je riadne a dostatočne zistený, avšak okresným súdom vykonané dôkazy odvolací súd vyhodnotil inak, pokiaľ ide o stanovenie výšky výživného na dieťa.

Odvolací súd považoval sumu výživného na dieťa od otca vo výške 150,00 eur mesačne za existujúceho skutkového stavu za primeranú na tento čas, vzhľadom na vek a odôvodnené potreby dieťaťa, ako aj pomery oboch rodičov a osobitne pomery otca dieťaťa, ktorý je povinný platením výživného.

I keď nepochybne treba prihliadať pri určovaní výživného aj na tzv. diéty, či „oslobodené náhrady“ (tak sú pomenované v mzdovom liste), ktoré boli otcovi vyplatené v rámci cestovných náhrad v spojitosti s vykonávanými služobnými cestami, pravdou je, že účelom týchto náhrad je pokrytie určitých výdavkov zamestnanca (napr. na stravu, ubytovanie, odlučné, cestovné do práce a pod.) počas vykonávania služobnej cesty, na ktorú ho vyšle zamestnávateľ. A i keď tieto sú vyplácané nad rámec pravidelnej mzdy zamestnanca (naviac) a tým v konečnom dôsledku vylepšujú jeho finančnú situáciu, keď by niektoré z nich inak i tak musel vynaložiť zo svojej mzdy, nemožno ich úplne stotožňovať so mzdou zamestnanca. Nejde o mzdovú zložku, z ktorej by bolo možné vyvodiť v pravom slova zmysle (Zákoník práce) čistý príjem povinného rodiča pre určenie vyživovacej povinnosti, ale ide o osobitné náhrady, za zvýšené náklady zamestnanca počas služobnej cesty. Pri určovaní výživného je síce bezpochyby treba prihliadať aj takéto príjmy povinného rodiča, avšak podľa názoru odvolacieho súdu nie do tej miery, ako to v tomto prípade urobil okresný súd, keď vychádzal z čistého mesačného príjmu otca ustáleného na sumu 1600,00 eur, ktorý zjavne vypočítal ako súčet čistej základnej mzdy a ostatných náhrad vyplatených otcovi v roku 2014, do 31. marca. „Oslobodené náhrady“ nepredstavujú fixný, pravidelný príjem otca, ale ide o pohyblivú zložku, ktorá je závislá od počtu a lokality vykonaných pracovných ciest. V odvolacom konaní otec doplnil potvrdenie zamestnávateľa o príjmoch za mesiace apríl a máj 2014. Jeho čistá mzda za apríl 2014 bola 447,42 eur a ostatné náhrady 580,46 eur, čistá mzda za máj 389,67 eur a ostatné náhrady 994,12 eur. (Hoci je súdu všeobecne známe, že v praxi sa vyskytujú aj také prípady, že niektorí zamestnávateľia takýmto spôsobom výplaty svojich zamestnancov vykonávajújúcich prepravu - výplatou náhrad vo zvýšenom rozsahu, viacmenej simulujú iné (základné mzdové) príjmy zamestnanca, z ktorých by inak museli platiť odvody do príslušných poisťovní a dane).

Odvolací súd sa pri rozhodovaní riadil i tým, že v prospech otca svedčí, že otec je riadne, trvalo zamestnaný, o maloletého sa stará, stretáva sa s ním podľa svojich možností, ktoré sú obmedzené výkonom jeho povolania a dosiaľ výživné riadne platil dobrovoľne, a je preukázané, že prispieval aj naturálne, i keď treba zdôrazniť že príležitostné plnenie nemôže mať rozhodný vplyv na určenie výšky výživného. Zo zápisnice z pojednávania konaného dňa 26.05.2014 vyplýva, že išlo o sumy 130,00 eur až 200,00 eur, ktoré otec platil od času ako matka s maloletým odišla zo spoločnej domácnosti na výživu maloletého. Otec sa tejto svojej povinnosti nevyhýba, o výške výživného bol ochotný uzavrieť rodičovskú dohodu.

Odvolací súd sa preto neprikláňa k názoru prvostupňového súdu v tom, že v danom prípade je odôvodnené časť výživného poukazovať na tvorbu úspor pre maloletého (§ 63 ods. 3 Zákona o rodine), čo má poskytnúť povinnému rodičovi a rovnako aj dieťaťu určitý stupeň istoty a dostatočnú záruku, že

nasporená čiastka bude použitá na plánovaný účel - v praxi sa vyskytujúcich viacerých možných potrieb dieťaťa (použitie takýchto finančných prostriedkov podlieha schváleniu súdom).

Počiatok platenia výživného odvolací súd určil od 01.07.2014, pričom vychádzal zo záverov okresného súdu, že do tohto času bolo výživné zaplatené. (Odvolací súd podotýka, že rozhodnutie okresného súdu bolo v tomto predčasné a v rozpore s ust. § 154 O . s. p. , keď počiatok platenia výživného stanovil na deň 01.07.20214, hoci vo veci tento súd rozhodol už dňa 25.06.2014.).

Odvolací súd rozhodol aj o zročnom výživnom za čas od 01.07.2014 do 30.09.2014, ktoré je v sume 450,00 eur. Ide o splatné výživné, ktoré je otec na maloletého za tento čas povinný zaplatiť podľa rozhodnutia odvolacieho súdu (3 mesiace x po 150,00 eur - júl, august, september). Pre úplnosť možno dodať, že táto suma zročného výživného sa znižuje o sumy, ak, a ktoré otec na výživné maloletého dobrovoľne v tomto rozhodnom období k rukám matky už zaplatil (v rozhodnom období zaplatené sumy výživného nie sú podkladom pre prípadný nútený výkon rozhodnutia zročného výživného).

Zročné výživné povolil súd otcovi splácať v 90,00 eurových mesačných splátkach splatných spolu s bežným výživným, počnúc od právoplatnosti tohto rozhodnutia až do zaplatenia, pod následkom straty výhody splátok pre nezaplatenie čo i len jednej zo splátok riadne a včas. Určené splátky považoval odvolací súd za primerané daným okolnostiam.

Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov členov senátu 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.